

На основу члана 15. став 1. Закона о високом образовању („Службени гласник РС“ број 76/05), члана 49. став 2. Правилника Националног Савета за високо образовање Србије о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа и члана 94. Статута Факултета за примењену екологију – Футура, Наставно-научно веће на VIII седници одржаној 14.01.2008. године, донео је

П Р А В И Л Н И К

О НАЧИНУ И ПОСТУПКУ ОБЕЗБЕЂИВАЊА И САМОВРЕДНОВАЊА КВАЛИТЕТА НА ФАКУЛТЕТУ ЗА ПРИМЕЊЕНУ ЕКОЛОГИЈУ - ФУТУРА

І ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим Правилником утврђују се стандарди квалитета и поступци за њихову примену у циљу обезбеђења и самовредновања квалитета на Факултету за примењену екологију – Футура (у даљем тексту: Факултет).

Члан 2.

Стандарди за самовредновање и оцењивање квалитета Универзитета „Сингидунум“ су:

1. Стратегија обезбеђивања квалитета;
2. Начин и поступци за обезбеђивање квалитета;
3. Организациона структура за обезбеђивање квалитета;
4. Квалитет студијског програма;
5. Квалитет наставног процеса;
6. Квалитет научноистраживачког и стручног рада;
7. Квалитет наставника и сарадника;
8. Квалитет студената;
9. Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса;
10. Квалитет управљања Универзитетом и факултетима у саставу Универзитета;
11. Квалитет простора и опреме;
12. Финансирање;
13. Улога студената у самовредновању и провери квалитета;
14. Систематско праћење и периодична провера квалитета.

За процену степена задовољавања утврђених стандарда наведених у ставу 1. овог члана, утврђују се одговарајући поступци, индикатори и инструменти.

Члан 3.

Поступак обезбеђења и самовредновања квалитета обухвата опште и посебно вредновање.

Опште вредновање садржи оцену остваривања свих стандарда из члана 2. овог Правилника.

Посебно вредновање садржи оцену остваривања појединих стандарда из члана 2. овог Правилника за које Факултет процени да су у датим околностима од посебног значаја за обезбеђење квалитета делатности у целини.

Опште вредновање спроводи се једном у три године.

Посебно вредновање се спроводи према потреби, а најмање једном годишње.

Члан 4.

Поступак вредновања заснива се на анализи докумената и релевантних података као и на прикупљању ставова и оцена субјеката вредновања путем анкете.

II СТРАТЕГИЈА ОБЕЗБЕЂЕЊА КВАЛИТЕТА

Члан 5.

Глобалну стратегију обезбеђивања квалитета доноси Савет Универзитета на предлог ректора.

Стратегију обезбеђивања квалитета на Факултету доноси Савет Факултета на предлог декана.

Стратегија факултета усклађује се са стратегијом Универзитета.

Члан 6.

Факултет периодично, сваке треће године, преиспитује и унапређује Стратегију обезбеђења квалитета.

III СИСТЕМ И ПОСТУПЦИ ОБЕЗБЕЂЕЊА КВАЛИТЕТА

Члан 7.

Факултет са својством правног лица изграђује организациону структуру и поступке за обезбеђење квалитета.

Организациону структуру Факултета чине: орган управљања, орган пословођења, стручни орган, студентски парламент и комисија за праћење, обезбеђивање, унапређивање и развој квалитета студијских програма, наставе и услова рада (у даљем тексту: комисија за обезбеђивање квалитета). Поступци за обезбеђивање квалитета утврђују се за сваку област обезбеђивања и вредновања квалитета.

Члан 8.

На Факултету се образује Факултетска комисија за обезбеђивање квалитета. Факултетску комисију за обезбеђивање квалитета чине пет чланова и то:

- два из реда наставника,
- један из реда сарадника,
- један из стручне службе и
- један студент.

Комисија има председника и секретара.

Члан 9.

Задатак факултетске комисије за обезбеђивање квалитета је да у складу са конкретним стандардима и поступцима утврђеним овим Правилником, спроводи стратегију обезбеђења квалитета на факултету, а нарочито:

- да организује прикупљање података на факултету на основу утврђених инструмената и по методологији коју утврди Универзитетска комисија,
- да спроводи анкете за прикупљање података о ставовима и оценама субјеката вредновања,
- да поднесе извештај о резултатима самовредновања са предлогом мера за унапређивање квалитета на факултету и да се стара о реализацији утврђених мера.

IV КВАЛИТЕТ СТУДИЈСКОГ ПРОГРАМА

Члан 10.

Квалитет студијског програма обезбеђује се кроз праћење и проверу његових циљева, структуре, радног оптерећења студената, као и кроз осавремењивање садржаја и стално прикупљање информација о квалитету програма од одговарајућих организација из окружења.

Члан 11.

Комисија факултета континуирано прати квалитет студијског програма према упутствима за примену стандарда Националног савета за високо образовање (у даљем тексту: Национални савет), а нарочито:

- заснованост студијског програма на најновијим достигнућима и на њима утемељеним знањима и вештинама,
- усклађеност са кадровским потребама друштва,
- упоредивост са студијским програмима држава у оквиру европског образовног простора.

Члан 12.

У процесу општег вредновања делатности факултета, Комисија за обезбеђивање квалитета факултета путем анкете испитује ставове и оцене наставника и сарадника, чланова Научно-наставног већа, Савета факултета и студената завршне године основних, дипломских и докторских студија о квалитету студијског програма.

Члан 13.

Комисија факултета на основу података које прикупља стручна служба утврђује проценат проходности из једне у другу годину, просечну оцену по годинама студија, број дипломираних студената и просечну оцену дипломираних студената на основним, дипломским и докторским студијама, као и процентуално учешће дипломираних студената у односу на број уписаних студената на прву годину на сваком студијском програму.

Члан 14.

Факултетска комисија подноси извештај Наставно-научном већу факултета о резултатима општег вредновања.

Наставно-научно веће факултета разматра извештаје из става 1. овог члана и на основу тога доноси оцену о квалитету студијских програма са предлогом мера за уклањање уочених недостатака и унапређење квалитета студијских програма.

V КВАЛИТЕТ НАСТАВНОГ ПРОЦЕСА

Члан 15.

Квалитет наставног процеса обезбеђује се квалитетним програмима и плановима рада по предметима, професионалним радом наставника и сарадника, праћењем квалитета наставе и предузимањем потребних мера у случају када се утврди да квалитет није на одговарајућем нивоу.

Члан 16.

Обавеза је предметних наставника да за сваки наставни предмет из студијског програма сачине наставни програм и израде оперативни план рада за период за који је предвиђено да се настава реализује.

Члан 17.

Факултет је обавезан да до почетка семестра донесе и учини доступним студентима наставни програм и оперативни план рада.

Наставник је дужан да на почетку наставе упозна студенте са структуром и садржајем наставног програма и плана рада.

Члан 18.

Структуру и садржај наставног програма чине следећи елементи:

- назив предмета, статус предмета, семестар, укупан број часова недељно,
- име наставника и сарадника који учествује у реализацији програма,
- циљеви предмета,
- садржај предмета,
- наставни облици, методе и технике,
- обавезе студената,
- начин праћења и бодовања,
- литература (обавезна, допунска и шира).

Члан 19.

Структуру и садржај оперативног плана рада чине следећи елементи:

- списак наставних тема по радним недељама,
- спецификација врсте и облика наставе,
- утврђивање термина за завршавање рада на одређеним задацима,
- распоред предиспитних обавеза,
- термини одржавања предиспитних обавеза и испита и начин бодовања.

Члан 20.

Факултетска комисија за обезбеђивање квалитета и самовредновање прати и контролише непосредно остваривање наставног процеса и предлаже Наставно-научном већу факултета конкретне мере за његово несметано одвијање.

Члан 21.

Уколико наставник или сарадник не обавља своје обавезе на одговоран, професионалан и академски начин, декан Факултета га упозорава.

Уколико наставник или сарадник и поред упозорења декана, не отклони пропусте у свом раду, декан покреће дисциплински поступак.

Члан 22.

Наставници, сарадници и студенти на крају школске године путем анкете оцењују успешност и квалитет наставног процеса.

Факултетска комисија на крају школске године подноси Наставно-научном већу извештај о квалитету студијског програма са резултатима самовредновања наставног процеса од стране наставника, сарадника и студената.

Наставно-научно веће разматра извештај из става 3 овог члана, оцењује квалитет наставног процеса и предлаже мере за његово унапређење.

VI КВАЛИТЕТ НАУЧНО-ИСТРАЖИВАЧКОГ И СТРУЧНОГ РАДА

Члан 23.

Факултет непрекидно ради на подстицању, обезбеђењу услова, праћењу и провери резултата научно-истраживачког, стручног рада и на њиховом укључивању у наставни процес.

Члан 24.

Факултет са својством правног лица у његовом саставу доноси годишњи и средњорочни програм научноистраживачког, односно уметничког рада.

Факултетска комисија прати остваривање програма из става 1. овог члана, као и постигнуте резултате, а нарочито:

- број истраживачких пројеката чији је институционални носилац Факултет;
- број наставника Факултета укључених у реализацију научних пројеката
  - a) на Факултету,
  - b) у другим истраживачким организацијама у земљи и иностранству,
- учешће у међународним пројектима,
- број организованих научних скупова и њихову успешност,
- број студената на завршним годинама основних академских студија, мастер и докторских студија укључених у рад на истраживачким пројектима,
- број успешно одбрањених докторских дисертација,
- број објављених радова наставника и сарадника Универзитета у домаћим и међународним часописима,
- обим остварених средстава по основу научноистраживачке делатности.

Члан 25.

Факултетска комисија у оквиру општег вредновања делатности Факултета једанпут у току три године подноси Савету Факултета извештај о резултатима научно-истраживачког, стручног и уметничког рада са предлогом мера за њихово унапређење.

VII КВАЛИТЕТ НАСТАВНИКА И САРАДНИКА

Члан 26.

Квалитет наставника и сарадника обезбеђује се доследном применом услова и критеријума прописаних за избор, као и стварањем услова за перманентно усавршавање у току рада и провером квалитета рада.

Члан 27.

Савет Факултета доноси Правилник о условима и поступку за избор наставника и сарадника и њихово усавршавање и развој.

Члан 28.

Факултетска комисија систематски прати педагошку и научно-истраживачку наставника и сарадника, а нарочито:

- квалитет извођења наставе,
- примену резултата научно-истраживачког рада у настави,
- индивидуалне резултате научно-истраживачког рада наставника и сарадника.

Комисија једанпут у три године подноси извештај Савету Факултета о резултатима наставника и сарадника као и о раду стручних тела која учествују у поступку избора наставника и сарадника.

Савет Факултета разматра извештај Комисије и доноси предлог стратешких мера за унапређивање квалитета наставника и сарадника.

VIII КВАЛИТЕТ СТУДЕНАТА: ОЦЕЊИВАЊЕ И НАПРЕДОВАЊЕ

Члан 29.

Квалитет студената се обезбеђује селекцијом студената на прописан и јаван начин, оцењивањем студената у току наставног процеса, перманентним праћењем и проверавањем резултата оцењивања и пролазности студената и предузимањем одговарајућих мера у случају пропуста.

Члан 30.

На предлог Наставно-научног већа факултета Савет Факултета утврђује број и услове за упис студената на одговарајуће студијске програме, начин и методе провере знања, склоности и способности студената, водећи посебно рачуна о:

- степену, врсти и квалитету предспреме;
- примењености мерила за вредновање резултата постигнутих на пријемном испиту, односно испиту за проверу склоности и способности карактеру студијског програма.

Члан 31.

У циљу праћења напредовања студената у савлађивању наставног процеса, план рада предвиђа одређене облике предиспитних и испитних обавеза студената које су предмет вредновања и оцењивања.

Оцењивање се врши додељивањем поена за сваки утврђени облик наставе и предиспитних обавеза.

Наставним програмом и планом рада за сваки конкретан предмет у студијском програму утврђује се број поена који могу бити стечени извршавањем предиспитних обавеза и број поена који могу бити стечени завршним испитом, при чему предиспитне обавезе учествују са најмање 30, а највише 70 поена у завршној оцени.

Члан 32.

Студент је обавезан да редовно похађа наставу и редовно извршава обавезе утврђене студијским програмом и програмом предмета.

Члан 33.

Студент може да изостане у току једног семестра највише до једне трећине укупног фонда часова предавања и вежби.

Уколико студент изостане са више од једне трећине укупног фонда часова предавања и вежби у току једног семестра, наставник цени да ли су изостанци оправдани.

Уколико наставник оцени да је студент оправдано изостао, омогућиће му да на одговарајући начин надокнади пропуштено

Уколико су изостанци неоправдани, студент ће се упутити да надокнади пропуштено и полаже испит из тог предмета наредне школске године.

Члан 34.

Програмом предмета могу се утврдити следећи облици предиспитних обавеза:

- предавања,
- вежбе,
- колоквијум у форми текста, писменог рада и сл.,
- семинарски рад,
- практикум – реализација практичних активности и писани извештај о обављеним активностима,
- стручна пракса,
- тимски рад на пројекту,
- друштвено користан рад.

План рада, зависно од специфичних циљева и предмета може предвидети и друге облике предиспитних обавеза.

Студент је обавезан да из сваког предмета са успехом реализује предиспитне обавезе које су услов за приступање испиту до краја семестра у коме се предмет реализује.

Уколико студент није постигао задовољавајући успех има право да још два пута накнадно приступи реализацији предиспитних обавеза које није испунио, а које су услов за приступање испиту.

Члан 35.

Програмом предмета утврђује се структура и садржај испита.

Испит је јединствен.

По форми може бити у облику теста, писменог рада, усмени, практични или комбинација тих форми.

Члан 36.

Студент може да добије завршну оцену уколико је обавио предиспитне обавезе и положио испит.

Укупан број поена утврђује се сабирањем поена које студент оствари испуњењем предиспитних и испитних обавеза при чему је максималан број поена 100.

Број поена се преводи на скалу оцена према следећој схеми:

- до 50 поена – оцена 5, недовољан;
- 51-60 поена – оцена 6;
- 61-70 поена – оцена 7;
- 71-80 поена – оцена 8;
- 81-90 поена – оцена 9;
- 91-100 поена – оцена 10.

Завршетак студија на првом, другом и трећем степену студија окончава се израдом и одбраном завршног рада.

Савет Факултета доноси посебан правилник којим се уређују начин и поступак пријављивања, израде и одбране завршног рада.

Факултетска Комисија систематски прати оцене студената по предметима, пролазност студената по предметима и студијским програмима и годинама студија.

Члан 37.

Мерило ефикасноси студија за наставни предмет је процентуално учешће студената који су са успехом положили наставни предмет у укупном броју студената који су обавезни да тај предмет положе.

Ефикасност студија за студијски програм утврђује се проходношћу студената по годинама студија.

Под проходношћу из става 2. овог члана подразумева се проценат студената који су освојили Законом прописан минималан број поена потребних за упис у наредну школску годину од укупног броја студената уписаних у одговарајућу школску годину.

Оквирни стандард пролазности за појединачне наставне предмете и за студијске програме је:

- a. на првој години студија - 70 %;
- b. на другој години студија – 80 %;
- c. на трећој години студија - 85 %;

Дозвољено одступање од стандарда утврђених у ставу 1. овог члана је 5 процентних поена.

Критеријуми из става 1. овог члана не примењују се на групу мању од 100 студената.

Мерило за утврђивање успешности студија је процентуално учешће појединачних оцена у укупном броју позитивних оцена на наставном предмету, односно на студијском програму, на одговарајућој години студија.

Стандард успешности студија за појединачни наставни предмет, односно за студијски програм је:

11% - оцена 6

22% - оцена 7

34% - оцена 8

22% - оцена 9

11% - оцена 10

Дозвољено одступање од стандарда утврђених у ставу 1. овог члана је + - 5 процентна поена.

Факултетска Комисија доставља извештај научно-наставном већу факултета о успеху и пролазности студената.

Ако Наставно-научно веће оцени да на одређеним предметима постоје сувише високе или ниске оцене, сувише висока или ниска пролазност, декан факултета предузима одговарајуће мере.

IX КВАЛИТЕТ УЦБЕНИКА, ЛИТЕРАТУРЕ, БИБЛИОТЕЧКИХ И ИНФОРМАТИЧКИХ РЕСУРСА

Члан 38.

Факултетска Комисија систематски прати да ли су сви предмети студијских програма који се реализују у оквиру факултета покривени уџбеницима и другом литературом за савладавање наставног градива у потребном броју и на време.

Три месеца пре почетка нове школске године Комисија подноси извештај Савету Факултета и Наставно-научном већу факултета о стању покривености предмета уџбеницима.

Уколико Савет односно веће оцени да постоје пропусти у обезбеђивању неопходне уџбеничке и друге литературе, налаже декану факултета да организује отклањање уочених недостатака до почетка нове школске године.

Члан 39.

Просечан обим уџбеника треба да буде између 7 и 10 страна основног текста по једном часу предавања, а обим осталог наставног материјала се утврђује сразмерно броју часова и врсти вежби.

Уџбеник чине, поред изложене материје, и сви наведени примери, илустрације, табеле, задаци и слике које су интегрисане у текст.

Уколико се материја која се предаје у оквиру једног предмета налази у више уџбеника, укупан број страница текста по једном часу предавања не треба да пређе број који је одређен у ст. 1. овог члана.

Уколико је екстерни уџбеник који се користи, већег обима од материје која је предвиђена наставним планом конкретног предмета или прелази допуштен обим, предметни наставник је дужан да означи који део уџбеника (поглавља и странице) ће бити коришћени.

Аутори су дужни да рукопис уџбеника чији је издавач Факултет предају у електронској форми.

Остали параметри графичког дизајна дефинишу се са техничким уредником издавача.

Уџбеници које издаје Факултет треба да имају, по правилу, следећу структуру:

- Циљ поглавља (шта ће студенти сазнати у њему),
- Питања за проверу знања и дискусију,
- Примере или илустрације случајева из праксе,
- Напомене (у фуснотама),
- Литературу и референце у заградама интегрисане у текст уз обавезну литературу,
- Предговор са циљевима, структуром и планом излагања у уџбенику,
- Библиографију.

Стил уџбеника мора бити јасан и разумљив студентима, логично структуриран тако да делови, поглавља или друге целине буду заокружене и повезане логичким редоследом.

Уџбеник треба да буде писан академским, неутралним стилем излагања, без дисквалификација и омаловажавања ставова супротних ауторовим.

Контрола квалитета уџбеника и другог наставног материјала обухвата:

- контролу квалитета текста,
- контролу обима текста,
- контролу графичког изгледа рукописа.

Контролу квалитета и обима текста уџбеника врше рецензенти на захтев декана Факултета.

Оцену квалитета уџбеника обављају и студенти, кроз анкету.

За сваки уџбеник чији је издавач Факултет потребно је одредити два рецензента од којих један није у радном односу на Факултету.

Рецензенти утврђују:

- да ли је квалитет текста са научног и стручног аспекта на задовољавајућем нивоу,
- да ли је уџбеник подобан за употребу и да ли покрива материју која је предвеђена наставним планом и програмом предмета,
- да ли је обим уџбеника у складу са стандардима обима уџбеника или другог наставног материјала..

Факултет периодично анкетира студенте у циљу утврђивања квалитета уџбеника и других наставних материјала који се користе у настави.

Резултате анкете прате и анализирају катедре, Комисија за обезбеђивање квалитета, Наставно-научно веће факултета и Сенат Универзитета.

Члан 40.

Факултетска комисија систематски прати и оцењује квалитет библиотечног фонда Универзитета и факултета као и усклађеност броја и квалификација запослених у библиотеци са националним стандардима за ову врсту делатности.

У поступку општег вредновања делатности Факултета, Факултетска комисија једанпут у три године подноси извештај Наставно-научном већу факултета као и Савету факултета о стању библиотечног фонда и библиотечног кадра који даје предлоге мера за њихово унапређивање.

Члан 41.

Једном у три године у поступку општег самовредновања делатности Факултета студенти, наставници, сарадници и ненаставно особље путем анкете коју спроводи Факултетска Комисија оцењује квалитет и покривеност предмета уџбеничком и другом литературом, обим, квалитет и структуру библиотечног фонда, рад и мотивисаност библиотечног особља, расположиве информатичке ресурсе и њихову доступност за коришћење.

Факултетска Комисија са резултатима анкете упознаје Наставно-научно веће факултета и Савет Факултета који у складу са својим надлежностима, ако је то неопходно, преузимају одговарајуће мере за унапређивање стања квалитета у овој области.

X КВАЛИТЕТ УПРАВЉАЊА И НЕНАСТАВНЕ ПОДРШКЕ

Члан 42.

Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке се обезбеђује утврђивањем надлежности и одговорности органа управљања и јединица за ненаставну подршку и перманентним праћењем и провером њиховог рада.

Факултетска комисија прати усклађеност организације и управљања факултетом са Законом, Статутом и другим општим актима факултета и о томе подноси извештај Савету Факултета.

Уколико Савет Факултета оцени да организација и управљање нису у складу са актима из става 1. овог члана, налаже мере да се уочени недостаци отклоне.

Члан 43.

Факултетска комисија најмање једном у три године спроводи анкету којом испитује ставове и оцене наставника, сарадника, ненаставног особља и студената о раду и деловању органа управљања и ненаставног особља.

Извештај из става 1. овог члана Комисија подноси Савету Факултета.

XII КВАЛИТЕТ ПРОСТОРА И ОПРЕМЕ

Члан 44.

Квалитет простора и опреме обезбеђује се кроз њихов адекватан обим и структуру.

Члан 45.

Факултетска комисија континуирано прати примереност просторних капацитета по обиму, структури и функционалности за квалитетно обављање делатности као и опремљеност адекватном савременом опремом која обезбеђује квалитетно извођење наставе на свим врстама и нивоима студија.

Члан 46.

Факултетска комисија најмање једном у три године организује анкету којом испитује ставове наставника, студената и сарадника о томе у којој мери простор и опрема задовољавају потребе за обављање наставне и научно-истраживачке делатности факултета.

Члан 47.

Факултетска комисија најмање једном у три године подноси Савету Факултета извештај о стању простора и опреме ради разматрања и предузимања одговарајућих мера за подизање квалитета опреме и простора за савремен наставни и научни рад.

XI ФИНАНСИРАЊЕ

Члан 48.

Квалитет финансирања високошколске установе обезбеђује се кроз квалитет извора финансирања, финансијско планирање и транспарентност у употреби финансијских средстава што доводи до финансијске стабилности у дугом року.

Члан 49.

Пословодни органи Факултета дужни су да се старају о обезбеђивању услова за дугорочну финансијску стабилност установе.

У том циљу органи из става 1. овог члана поред школарине дужни су да се ангажују на обезбеђивању и других квалитетних извора финансирања који су у складу са Законом као што су: Средства за финансирање научно-истраживачког и стручног рада; Пројекти и уговори у вези са реализацијом наставе, истраживања и консултантских услуга; Накнаде за комерцијалне и друге услуге; Оснивачка права из уговора са трећим лицима; Донације, поклони, завештања и слично.

Члан 50.

Пословодни органи Факултета дужни су да сваке четврте године подносе Савету Факултета план обезбеђивања и распоређивања финансијских средстава којим се гарантује транспарентно, стабилно и ликвидно пословање и квалитетно обављање наставно-научне делатности.

XII ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 51.

Факултетска комисија ће се конституисати сходно одредбама овог Правилника у року од 7 дана од дана ступања на снагу Правилника.

Члан 53.

Овај Правилник ступа на снагу даном објављивања на сајту Факултета.

Декан
Проф.др Драган Марковић